

Ady Endre (1877 – 1919)

1. Életútja, pályája

- A Nyugat első nemzedékének nagy felfedezettje, író, újságíró
- A 19. század végének újító alkotója
- A modern magyar líra egyik első költője, akinek költészete új korszak kezdetét jelöli
- Új témák, szokatlan alkotói módszerek és a szimbolista stílus jellemezte műveit
- 1877 novemberében született Érmindszenten (ma Románia) szegény család gyermekeként
- A családban még élnek a valamikori előkelő életforma hagyományai
- Tanulmányait Érmindszenten kezdi, majd a nagykárolyi gimnázium után Zilahra kerül
- Zilahot tekintette annak az intézménynek, ami a legnagyobb hatást gyakorolta életére
→ Üzenet egykori iskolámba c. vers
- Az érettségi után apja kérésére jogot tanul → 1896. Debrecen → nem fejezi be
- Kezdetben Debrecenben, majd 1900-tól Nagyváradon újságíró
- 1901-től a Nagyvárad Napló munkatársa
- Szerelmi viszonya egy táncosnővel
- Megismerkedik egy Párizsban élő gazdag asszonnyal, Diósyné Brüll Adéllal → verseiben Léda
- 1904-ben Lédával Párizsba utazik → megismerkedik a modern irányzatokkal
- 1906-ban megjelenik 3. verseskötete Új versek címmel → a közönség érthetetlennek, erkölcstelennek, nemzetietlennek tartja a verseket
- 1908-tól haláláig a Nyugat főmunkatársa
- 1911-től levelezés Boncza Bertával → verseiben Csinszka
- 1912-ben látványos szakítás Lédával → Elbocsátó szép üzenet
- 1915-ben megnősül, feleségül veszi Csinszkat
- Betegsége fokozatosan hatalmasodik el rajta
- Helyzetét súlyosbítja a világháború kitörése → ellenzi a vérontást, nyíltan háborúellenes
- 1918-ban jelenik meg életében utolsó verseskötete → A halottak élén
- 1919 januárjában hunyt el

2. Kötetei

• Versek 1899	• A menekülő Élet	1912
• Még egyszer 1903	• A Magunk szerelme	1913
• Új versek 1906	• Ki látott engem?	1914
• Vér és arany 1908	• A halottak élén	1918
• Az Illés szekerén 1909	• Az utolsó hajók	1923
• Szeretném, ha szeretnének 1910	(posztumusz)	
• A Minden Titkok versei 1910		

3. Az Új versek c. kötet jellemző vonásai

*„Nem kellene a megálmodott álmok.
Új kínok, titkok, vágyak vizén járok, ...”*

(Új vizeken járok)

- A kötet egyik újjítása a tematikus elrendezés → akár csak Baudlaire, ciklusokba rendezi verseit
 - Az azonos témájú versek így felerősítik egymás hatását
 - Verseiben a magánélet és a közélet szerves egységet alkot
 - Új látásmód, új témák jelennek meg a kötetben
-
- újszerű szerelmi líra → testi vágy, erotika hangsúlyos szerepe
 - tájversei ugarversek → az elmaradottság bírálata
 - pénz –és halálversek → tabutéma: a pénz
 - Istenes versek
 - magyarságversek → ostromozó hazaszeretet
- Formai újszerűség: kevert ritmus, időmértékes és hangsúlyos verselésű sorok egymás mellett
- Szakít a nyelvi hagyományokkal
- Verseinek címei mintegy szabályosan 3 szóból állnak
- Jellemző az egyéni szóalkotás, neologizmusok használata → pl. rőzse-dalok, muszáj-Herkules
- Szokatlan, meglepő szimbólumok megalkotása → szimbolizmusra jellemző vonás
- A jelképek nagy kezdőbetűvel való kiemelése → pl. Az Értől az Óceánig
- A kötet fogadtatása:
 - a korabeli közönség és a kritikusok egyaránt érthetetlennek tartották a kötet verseit → a szimbolizmus miatt
 - az új témák komoly visszhangot váltottak ki → polgárpukkasztás
 - a költő életmódját, szerelmi kapcsolatait helytelenítették → ezt azonosították verseivel